

PODACI KATASTRA ZEMLJIŠTA OPĆINE OSIJEK — DIO BUDUĆEG PROSTORNOG INFORMATIVNOG SUSTAVA

Nadovezujući se na dosada objavljivana obavještenja o provedenoj automatskoj obradi podataka (AOP) katastarskog knjigovodstva, vrijedno je pažnje, ponovno nakon nekoliko godina i stečenog iskustva, prisutnog u općinskoj geodetskoj službi u Zavodu za katastar i geodetske poslove općine OSIJEK, osvrnuti se na taj vrijedan izvršeni posao.

Da bi lakše povezali tamo postignut domet u AOP katastarskog knjigovodstva, poželjno je citirati nekoliko odredbi zakonskih propisa iz Zakona o geodetskoj izmjeri i katastru zemljišta (Narodne novine SRH br. 16/1974), a posebno u članovima:

Član 2.:

Izmjerom područja Socijalističke republike Hrvatske utvrđuju se mjerni i opisni podaci o zemljištu određenog sadržaja i oblika, radi korištenja tih podataka za izradu planova i karata, za potrebe prostornog uređenja i korištenja građevinskog zemljišta, za izradu katastra zemljišta i drugih prostornih evidencija, za istraživačke radove i druge potrebe.

Smisao odredbe toga člana sastoji se u utvrđivanju da su podaci izmjere zemljišta evidentirani u katastru zemljišta opsežan skup radnji, koje služe za istraživanje na raznim područjima a dobivaju poseban smisao i određenu vrijednost kada su u određenim oblicima sistematizirani.

Član 3.

Katastar zemljišta je evidencija o zemljištu namijenjena gospodarskim, pravnim, upravnim, poreznim, statističkim i drugim potrebama organa, organizacija udruženog rada i drugih organizacija i građana.

Odredbe ovoga člana povezane su s ustavnom odredbom člana 106 Ustava SR Hrvatske, koji određuje da se područje informatike smatra od posebnog interesa za republiku. Bez svake je sumnje da je katastar zemljišta sa svojim podacima i informacijama izvedenima iz njih, dio informativnog sustava.

Član 33.

Položaj i oblik svake katastarske čestice i objekata koji se na njoj nalaze prikazani su na planovima, dok se ostali podaci upisuju u posebne popise i preglede.

Planovi i odgovarajući popisi i pregledi u koje su upisani podaci o katastarskim česticama na području jedne katastarske općine čine katastarski operat te katastarske općine.

Popisi i pregledi iz stava 1. ovog člana jesu knjižni dio katastarskog operata.

Tom zakonskom odredbom utvrđen je osnov i minimum podataka koje treba voditi katastar zemljišta. To su podaci o katastarskoj čestici i svi uz nju vezani činitelji, bitni da sačinjavaju cjelovitu informaciju o toj prostornoj jedinici a to su: površina, oblik i položaj, katastarska kultura i klasa zemljišta odnosno čestice. Kad se svi ti elementi svrsishodno povežu s podacima iz drugih evidencija, kao na pr. iz evidencije o popisu stanovništva, takve informacije prestaju biti »samo sirovina«, oni počinju činiti osnov jednog informativnog sustava o zemljištu.

— . —

Zavod za katastar i geodetske poslove općine OSIJEK, preveo je podatke katastarskog knjigovodstva iz evidencije katastra zemljišta, unazad pet godina, cjelovito u sistem automatske obrade podataka.

Ovoga časa, ta evidencija kao dobro uveden i organiziran sistem AOP počinje davati i prve rezultate. Efektivnost tih rezultata očituje se kroz:

— *ležernost* u vođenju poslova katastarskog knjigovodstva, kako prema »unu-
tra« tako i prema »vani«, tj. prema strankama i drugim zainteresiranim organima
koji surađuju i koriste podatke iz evidencije katastra zemljišta.

— *ažurnost* u provođenju pristiglih prijava o promjenama na zemljištu a koje
se promjene u smislu popisa moraju evidentirati u katastarskim operatima.

— *sređenost* podataka katastarskog knjigovodstva u svim propisanim sadržajima i fazama održavanja.

— *sistematičnost* održavane evidencije, sređene i povezane s pokazateljima i vrijednostima iz drugih evidencija.

Na ovakav način sintetizirani i sređeni podaci s podacima drugih službi, posebno onih iz uprave prihoda i popisa stanovništva, pružaju mogućnost odgovarajućim komunalnim organima, organima prosvjete, socijalne politike, državne uprave i drugih, da donose cjelovite i sigurne zaključke u provođenju raznih mjera.

Moglo bi se ustvrditi da se na ovako uzoran način sređeni podaci katastarskog knjigovodstva ne bi mogli naći ni u jednoj drugoj općinskoj geodetskoj službi u Hrvatskoj.

Ti podaci mogu zainteresiranim pružiti informacije o:

— tehničkim i pravnim osnovama i razlozima za pokretanje postupka komasacije zemljišta u pojedinoj katastarskoj općini,

— načinu i uspješnosti provedbe otkupa zemljišta a u korist povećanja površina zemljišta u društvenom vlasništvu, procentualni porast tih površina, u raznim vremenskim intervalima,

— kretanju promjena kultura zemljišta, kako u privatnom tako i u društvenom sektoru vlasništva nad zemljištem,

— registraciji površina zemljišta, određenih za posebne namjene u općini,

— migraciji poljoprivrednog stanovništva, kako na području općine, tako i izvan njenog područja,

— sistem oporezivanja poljoprivrednih domaćinstava, oslobođenju od plaćanja poreza raznih kategorija poljoprivrednih domaćinstava bilo iz osnova visine katastarskog prihoda kao osnovice za oporezovanje ili iz drugih socijalnih razloga,

— zdravstvenom osiguranju poljoprivrednog stanovništva,

— potrebama perspektivnih ulaganja investicija u pojedine katastarske općine ili veće teritorijalne jedinice općine Osijek,

— strukturi zemljišnog posjeda poljoprivrednih domaćinstava po raznim kriterijima kao što su: površinski, zemljišne kulture i plodnosti, proizvodne sposobnosti i dr.,

— strukturi domaćinstava po kriterijima kao što su:

poljoprivredna domaćinstva, nepoljoprivredna domaćinstva, mješovita domaćinstva, staračka domaćinstva i sl.,

— mogućnosti korištenja mehanizacije u odnosu na obradive površine zemljišta kao i odgovarajuće kulture zemljišta,

Na naprijed opisane mogućnosti zaključivanja i odlučivanja a na osnovi podataka iz katastra zemljišta i njegovog knjigovodstva upućuju nas automatskom obradom podataka sređeni podaci kroz:

— popis katastarskih općina s podacima o:

površinama,

katastarskoj ljestvici i katastarskom prihodu,

rasporedu po kulturama i klasama i korištenju neplodnih površina,

stanju geodetske izmjere, godinama izvedbe kao i metodama snimanja,

odnosu površina privatnog i društvenog vlasništva nad zemljištem,

sistemiziranim popisu stanovništva odnosno katastarskih domaćinstava,

sređenom po dobnim granicama nosioca domaćinstava,

održavanju izmjere zemljišta putem izlaganja posjeda i kulture zemljišta na javni uvid,

i drugi katalogizirani podaci izvedeni iz katastarskog knjigovodstva.

Ako se ima u vidu da je prije cca 10 godina knjigovodstvena evidencija katastra zemljišta u općini Osijek bila izrazito bremenita zaostacima, t. j. neažurna, knjigovodstveno nesređena, informativno nepregledna, a da je danas izrazito ugledna i uzorna, ne može a da se ne naglasi da je tome isključivo pridonijela automatska obrada podataka njenog katastarskog knjigovodstva.

AOP je djelotvorno sredstvo u radu pri vođenju i održavanju evidencija, kako u privredi, tako i u upravi. Njenom pomoći došli smo u situaciju i mogućnost ne samo aritmetičkog sumiranja podataka već i do njihovog logičkog povezivanja i stvaranja željenih datoteka.

Ovakav uspjeh stvara ujedno i nove obaveze cijeloj geodetskoj službi a posebno njenim radnicima u Osijeku. Njima su te mogućnosti, nakon do sada pređene faze dostupnije nego što je to slučaj u ostalim općinskim geodetskim službama u Hrvatskoj. Svaki napredak stvara nove obaveze, što veći napredak to je i veća obaveza korisnika tog napretka, prema okolini koja im je omogućila da to postigne.

U čemu se sastoji daljnja obaveza osječke geodetske službe?

Potrebno je u slijedećoj fazi učiniti napor da se u granicama tehničkih i finansijskih mogućnosti, postojeći podaci, proizašli iz sredećenog i sistematiziranog katastarskog knjigovodstva izraze odgovarajućim tematskim kartama, kako bi se na taj način obogatio fond geodetskih i kartografskih podloga općine Osijek.

Nadalje da se evidencija katastra zemljišta, predočena u katastarskom knjigovodstvu, obogati elementima svojstvenim budućem suvremenom polivalentnom katastru zemljišta. Takve podatke (datoteke) treba izvesti i imati uvijek operativno sposobne, svedene na najnovije stanje a za osnivanje i praćenje poslova na izradi:

- republičkog prostornog plana,
- općinskog prostornog plana,
- urbanističkih planova i prostornih planova za područja posebnih namjena.

Automatska obrada podataka katastarskog knjigovodstva i drugih podataka iz evidencija o zemljištu daje skoro idealne mogućnosti za kombinatoriku obrade i davanja informacija na osnovi tih podataka. Ponovno se naglašava da je osječki primjer dobar putokaz za to.

Svakako da se u daljnjoj fazi AOP i njenog napretka u Osijeku misli na:

— regionalno povezivanje podatka (suradnje i uvlačenja u taj krug) i ostalih općinskih geodetskih službi iz zajednice osječkih općina, te

— uključivanje geodetskih mjerenih podataka u taj informativni sustav, radi njegovog obogaćenja i pružanja mogućnosti davanja zajednici sveobuhvatnijih informacija iz jedne, u bližoj budućnosti, moguće sagledive banke podataka o zemljištu.

Da je to moguće i izvedivo, dokaz je i inače u uspješnom radu osječkog ERCA, posebno pohvalno, efikasnoj i ekonomičnoj suradnji s proizvodnom geodetskom djelatnošću osječkog geodetskog zavoda a na poslovima državne izmjere, izvan domene upravnih poslova. Nedvojbeno je da na tom području geodetske djelatnosti, Osijek i osječki geodeti drže republički primat.

Izvori informacija: Katalog postojećih datoteka iz AOP, vlasništvo općinskog Zavoda za katastar i geodetske poslove, Osijek
Marijan BOŽIČNIK, dipl. ing.

SASTANAK NA MATIČNOM FAKULTETU

Generacija diplomiranih geodetskih inženjera koja je započela studij u školskoj 1950/51 godini na Geodetskom fakultetu u Zagrebu i na istom diplomirala, okupila se 17. aprila 1975. godine na matičnom fakultetu.

Ideja da se diplomirani geodetski inženjeri te generacije okupe i porazgovaraju javila se već prije par godina, ali je susret velikog broja njih na V Kongresu geodetskih inženjera i geometara u Beogradu, decembra 1975. godine bio presudan da se donese čvrsta odluka da do tog susreta čim prije dođe. Razloga za takav sastanak bilo je više: porazgovarati međusobno, zapitati se za zdravlje, zainteresirati se za post-diplomski razvoj drugova kako u stručnom pogledu tako i u pogledu napretka u službi. I ne samo to: sastankom na Geodetskom fakultetu u Zagrebu potvrditi da generacija u cjelini cijeni tu instituciju i njen nastavni kadar, zainteresirati se i upoznati sa sadašnjim stanjem i problemima nastave, pa svojim iskustvom stečenim poslije diplomiranja pomoći fakultetu u koncipiranju najoptimalnijeg programa studija.

Kolege zaduženi za organizaciju ovog skupa bili su vrlo aktivni. Poziv za sastanak 17. aprila u Zagrebu upućen je slijedećim drugovima, diplomiranim geodetskim inženjerima: *Ivan Buder, Milica Buder-Ristić, Mustafa Dobardžić, Božidar Cehulić, Zeljko Cernić, Mirko Čović, Dragoljub Čukić, Peter Harmath, Nihat Kapetanović, Paško Lovrić, Anton Maragos, Ante Medić, Zvonimir Medved, Stanko Metlikovac, Ljubo Petrović, Franjo Sermek, Anton Sindik, Branko Stančić, Emilio Sumberaz, Krunoslav Smit, Milan Tomć, Tvrčko Tvrčković, Amedeo Visentin, Ivan Vučetić i Vilim Wolf.*

Prijatni trenuci sastanka generacije dipl. geod. inženjera koja je upisala studij u školskoj 1950/51 godini na Geodetskom fakultetu u Zagrebu i na istom diplomirala.

Odaziv je bio više nego dobar. Kada se generacija naznačenog dana okupila u 10. sati u Vijećnici fakulteta, vidjelo se odmah da će ovaj skup prijatno i korisno proteći. Uslijedili su pozdravi, stisci ruku, osmjesi, zagledanja od glave do stomaka... a zatim i ozbiljni razgovori.

Okupljeni su srdačno prihvaćeni od velikog broja svojih nastavnika na čelu sa dekanom prof. dipl. ing. V. Petkovićem koji je sa nekoliko toplih riječi zahvalio generaciji što nikada nije zaboravila fakultet na kojem je studirala i završila studij.

Odavanjem pošte pokojnim: nastavniku prof. dipl. ing. D. Runjeu i kolegi dipl. ing. M. Plepeliću, čitanjem pozdravnih pisama službeno spriječenih kolega, kao i izlaganjem doc. dr. dipl. ing. P. Lovrića o razvoju fakulteta završen je ovaj tzv. protokolarni dio sastanka. Razgovor koji je zatim vođen potvrdio je punu opravdanost ovog skupa: raspravljalo se i o stručnim i o nastavnim i o privatnim stvarima.

Još u prijatnijem toku provedeno je vrijeme zajedničkog ručka u poznatom »Okrugljaku«.

Zaključak na rastanku bio je jedinstven: ovo uspješno okupljanje generacije daje potstrek i obavezuje na ponovni sastanak nakon izvjesnog vremena ali na istom, za svih prijatnom mjestu.

Sindik Anton, dipl. ing.